

Popularnonaukowe streszczenie projektu

Projekt dotyczy zmian w regulacjach energetyki odnawialnej, które miały miejsce w państwach członkowskich Unii Europejskiej – Polsce (tzw. „ustawa wiatrakowa”) i Hiszpanii (energetyka słoneczna). Badania analizują te zmiany z perspektywy międzynarodowego prawa inwestycyjnego, które zostało pominięte przez organy państw przy analizie skutków wprowadzenia w/w zmian.

Międzynarodowe prawo inwestycyjne charakteryzuje się m.in. tym, że podmiot prywatny (inwestor) może pozwać państwo w przypadku naruszenia traktatów prawa międzynarodowego. Spór rozstrzygany jest w drodze międzynarodowego postępowania arbitrażowego, najczęściej z pominięciem sądów krajowych. Orzeczenia arbitrażowe są wiążące i wykonalne, a zasądzone odszkodowania mogą sięgać miliardów dolarów. W przypadku braku dobrowolnego wykonania wyroku, możliwe jest wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec państwa.

W rezultacie zmian w regulacjach energetyki odnawialnej, Hiszpania jest pozwanym w ponad 30-tu tego typu sporach. Polsce z kolei doręczono „*co najmniej tuzin*” notyfikacji o zaistnieniu sporów, które najprawdopodobniej w najbliższych miesiącach przerodzą się w postępowania arbitrażowe.

W ramach badań zaplanowano analizę zmian w hiszpańskich i polskich regulacjach energetyki odnawialnej. Celem jest wyjaśnienie, dlaczego zmiany te spowodowały największe w historii międzynarodowego prawa inwestycyjnego natężenie pozwów skierowanych przeciwko państwom członkowskim UE.

Analiza dotyczy również dotychczasowych orzeczeń zapadłych przeciwko Hiszpanii, które są wzajemnie sprzeczne – po dwa wygrane i przegrane spory („remis” 2:2). Analiza pozwoli ustalić, czy sprzeczność jest tylko pozorna czy rzeczywista – a jeżeli rzeczywista, to w jaki sposób zapewnić jednolitość orzecznictwa trybunałów arbitrażowych w przyszłości.

Kolejnym celem jest ustalenie użytych i potencjalnych podstaw roszczeń przeciwko państwom. Pozwoli to na określenie, gdzie przebiega granica pomiędzy swobodą regulacyjną parlamentów krajowych z jednej strony, a uprzednio przyjętych przez państwa zobowiązań na poziomie prawa międzynarodowego z drugiej strony.

Badania uwzględnią także wpływ długo oczekiwanego orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie *Achmea*, który będzie kamieniem milowym w określeniu relacji międzynarodowego prawa inwestycyjnego wobec prawa Unii Europejskiej.